

JĘZYK POLSKI

KLASA I A

WYMAGANIA EDUKACYJNE 2017/18

Program nauczania języka polskiego realizowany w ujęciu historycznoliterackim z uwzględnieniem kontynuacji i nawiązań obejmuje następujące epoki: starożytność, średniowiecze, renesans, barok i oświecenie.

1. Starożytność

- *Mitologia* – wybrane mity
- Sofokles *Antygona*
- Horacy - wybrane pieśni
- *Biblia* - wybrane opowieści

2. Średniowiecze

- *Pieśń o Rolandzie*, *Legenda o świętym Aleksym*, fragment *Kroniki Galla Anonima*)
- *Dzieje Tristana i Izoldy*
- *Bogurodzica**, *Lament Świętokrzyski*, *Rozmowa mistrza Polikarpa ze śmiercią*.
- *Siódma pieczęć* Ingmara Bergmana.

3. Odrodzenie

- Jan Kochanowski* wybrane fraszki, pieśni, psalmy, treny
- Szekspir *Makbet*

4. Barok

- Mikołaj Sęp Szarzyński – wybrane sonety
- liryka baroku – typowe dla epoki utwory poetyckie
- Jan Chryzostom Pasek – fragmenty *Pamiętników*

5. Oświecenie

- Ignacy Krasicki – wybrane bajki, satyry, *Monachomachia* we fragmentach

Zagadnienia językowe:

- styl biblijny
- realne, przenośne, etymologiczne znaczenie wyrazów; frazeologizmy – źródła, znaczenie, poprawność
- archaizmy ich rodzaje i funkcje
- język polski na tle języków europejskich i słowiańskich
- retoryka – sztuka tworzenia tekstów mówionych i pisanych
- rodzaje stylizacji
- komunikacja językowa
- funkcje tekstów.

Formy wypowiedzi doskonalone w czteroletnim cyklu nauczania:

Streszczenie, notatka, plan, konspekt, referat, charakterystyka bohatera, rozprawka, recenzja, interpretacja wiersza lub innego tekstu kultury, interpretacja porównawcza, wypowiedź ustna na zadany temat.

Umiejętności doskonalone w czteroletnim cyklu nauczania:

Rozumienie czytanego tekstu literackiego, popularno naukowego, naukowego, publicystycznego; uczestniczenie w dyskusji, argumentowanie własnego stanowiska.

Wymagania edukacyjne na poszczególne stopnie szkolne

ocena dopuszczająca:

uczeń:

- zna ramy czasowe omawianych epok
- potrafi przyporządkować utwory do odpowiednich autorów i epok oraz autorów do epok, prądów i ugrupowań
- określa gatunki omawianych utworów
- rozpoznaje najistotniejsze środki stylistyczne utworów omawianych epok
- objaśnia pojęcia związane z kulturą epoki
- zna idee epoki
- wskazuje cechy prądów epoki
- określa główne wątki omawianych utworów oraz poruszane w utworze problemy
- charakteryzuje bohaterów omawianych utworów
- prowadzi systematycznie zeszyt przedmiotowy
- sporządza notatki
- przekazuje efekty swojej pracy na lekcjach i w domu w komunikatywny sposób.

ocena dostateczna

Tak jak na dopuszczającą oraz

uczeń:

- wykazuje się znajomością utworu oznaczonego gwiazdką
- wskazuje podstawowe cechy gatunkowe omawianych utworów
- wiąże fakty literackie z odpowiednimi wydarzeniami historycznymi
- wskazuje związki omawianych epok z wcześniejszymi
- wskazuje motywy literackie i ich funkcje w utworze
- rozumie funkcje kreacji bohatera w utworze
- charakteryzuje prądy artystyczne, hasła programowe oraz idee poszczególnych epok, odwołując się do omawianych utworów
- charakteryzuje wizję świata i człowieka, odwołując się do omawianych utworów
- potrafi omówić tematykę i problematykę poznanych na lekcjach utworów
- wskazuje charakterystyczne cechy języka i stylu utworów literackich omawianych epok
- rozpoznaje stylizację i określa jej funkcje w utworze
- rozpoznaje tragizm, komizm, ironię i groteskę (w zależności od omawianych dzieł)
- podejmuje samodzielne próby interpretacji utworów lirycznych i pisania rozprawki
- formułuje tezę, odróżnia argumenty od przykładów (dowodów)
- podejmuje próby włączania się do dyskusji.

ocena dobra

Tak jak na ocenę dostateczną oraz

uczeń:

- wykazuje się znajomością utworu oznaczonego gwiazdką i innych omawianych na lekcjach dzieł literackich
- wskazuje związki omawianych dzieł literackich z wydarzeniami historycznymi, biografią autora, kulturą i sztuką oraz filozofią epoki
- porównuje kreacje bohaterów oraz wizje świata i człowieka, odwołując się do utworów literackich
- ocenia bohaterów literackich, uwzględniając kwestie psychologiczne, moralne społeczne i inne (w zależności od problematyki omawianego utworu)
- charakteryzuje typowe dla danej epoki koncepcje artysty i zadań sztuki, odwołując się do utworów literackich
- tworzy własne teksty w formie ustnej i pisemnej na określony temat, stosując obowiązujące zasady
- analizuje i interpretuje typowe dla danego autora lub prądu utwory
- rozumie związki kompozycji i języka utworu z jego problematyką
- omawia poznane na lekcjach zagadnienia językowe.

ocena bardzo dobra

Tak jak na ocenę dobrą oraz

uczeń:

- wykazuje się opanowaniem na pamięć wskazanych utworów i fragmentów utworów, swobodnie posługuje się cytatami
- przedstawia ewolucje bohatera literackiego gatunków literackich, odwołując się do tekstów
- rozpoznaje sposób i funkcję nawiązań w dziele (literackim i sztukach wizualnych) do tradycji
- porównuje dzieła literackie
- rozumie istotę adaptacji i korespondencji sztuk
- samodzielnie analizuje i interpretuje utwory literackie; tworzy teksty dotyczące analizy i interpretacji dzieła oraz analizy i interpretacji porównawczej
- posługuje się terminologią historyczną- i teoretycznoliteracką
- rozpoznaje przenośne znaczenie dzieła (metaforyczne, alegoryczne, paraboliczne)
- interpretuje dzieła z innych dziedzin sztuki, wykazując się znajomością specyfiki języka
- odwołuje się do opinii znawców sztuki (historyków literatury, krytyków lub filozofów) dla uzasadnienia własnego stanowiska
- potrafi samodzielnie gromadzić materiał, porządkować go i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych lub w pisaniu referatu
- dokonuje syntezy twórczości literackiej (epoki, autora),
- wykorzystuje wiedzę z nauki o języku do omawiania i oceny zjawisk językowych dawnej i współczesnej polszczyzny.

ocena celująca

Tak jak na ocenę bardzo dobrą oraz

uczeń:

- prezentuje wiedzę spoza programu (samodzielnie zdobytą) i funkcjonalnie ją wykorzystuje
- stawia hipotezy badawcze
- w interpretacji utwory odwołuje się do różnorodnych kontekstów
- prezentuje indywidualne przemyślenia (interpretacje) związane z odbiorem dzieł sztuki (w tym: literatury).

W ocenie osiągnięć szkolnych ucznia będą brane pod uwagę dodatkowe kryteria:

- odpowiedzi ustne sprawdzające opanowanie wiedzy i przygotowanie do lekcji
- umiejętność korzystania z podręcznika i tekstu lektury
- aktywność na lekcji,
- testy sprawdzające wiadomości i znajomość lektur
- pisemne prace klasowe i domowe na tematy otwarte
- samodzielnie opracowany materiał, np. referat, zebrane informacje na zadany temat, wygłaszanie tekstu z pamięci
- jakość i systematyczność sporządzanych notatek.

Zapoznałam(łem) się z wymaganiami edukacyjnymi: